

NÆSTVED MUSEUM

Handleplan 2010

Vigtige mål for 2010:

- At få løst problemet med kustoder, dels ved at få udvidet bevillingsrammen, så vi selv får mulighed for at fortsætte kommunens aflønning af de fire kustoder, som begyndte i 2008, dels at få udvidet kustodegruppen med 2 flexjobs mere, så vi kan få åbnet de to museumsafdelinger på fuld tid
- At komme nærmere en virkeliggørelse af projekt Næstved Ny Museum, herunder at finde frem til et budget, en lokalisering og en idé om en finansieringsmosaik
- At få mulighed for at udvide inspektørkorpset, så vi kan møde nutidens krav til arbejdet med arkæologi, nyere tid og kunsthåndværk, herunder kravene til registrering og inddatering til de centrale registre for arkæologi, nyere tid og kunst – i samarbejde med kommunale og statslige myndigheder
- At Næstved Kommune overdrager sin Kähler-samling permanent til det statsanerkendte museum, således at kræfterne kan samles om at formidle helheden i museets og kommunens samlinger bedre til gavn for Næstveds branding

Kontor:

Ringstedgade 4
DK-4700 Næstved
Tlf.: 55 77 08 11
Fax: 55 77 18 54

E-mail: post@naestved-museum.dk
Hjemmeside: www.naestved-museum.dk
Bank: DiBa 6060 152 202 6
CVR-nr: 32 25 66 19

NÆSTVED MUSEUM

Indledning

Næstved Museum drives som statsanerkendt, kulturhistorisk museum i henhold til Museumsloven (lov nr. 473 af 7. juni 2001 i henhold til lovbekendtgørelse nr. 1505 af 12.12.2006). Som kulturhistorisk museum refererer Næstved Museum til lovens kap. 2 § 4 og til kap. 6. Væsentlige dele af museets undersøgelsesarbejde med afledte funktioner er beskrevet i kap. 8.

Næstved Museum er et mindre statsanerkendt museum med et beskedent budget og en medarbejderstab på p.t. kun 13 mand, hvoraf kun 4 har en museumsfaglig uddannelse (3 museumsinspektører og én museumsformidler). Af de resterende 9 medarbejdere er de 6 ansat i stillinger med løntilskud (et servicejob og 5 flexjobs). Tre medarbejdere har en faglig uddannelse (en regnskabsuddannet, en isenkræmmer og en maler).

Ansvarsområde

Næstved Museums primære ansvarsområde er identisk med Næstved Kommune. Næstved Museum har dermed ansvar for det kulturhistoriske museumsarbejde inden for fagområderne arkæologi og nyere tid i et landskab på 680 km², beboet af flere end 80.000 mennesker.

Som hybridmuseum med tværfaglige relationer til kunstmuseerne har Næstved Museum endvidere arbejdsopgaver inden for fagområdet kunstindustri og kunsthåndværk, baseret på de lokale virksomheder Kählers keramiske Fabrik og Holmegaard Glasværks bidrag til dansk kunst og design.

Administration

Den sammenlagte og dermed forenkede administration, som er et resultat af den seneste kommunalreform, er nu slået igennem i store træk, hvilket har gjort det noget enklere at administrere arkæologien og arbejdet med nyere tid.

Økonomi

På det økonomiske område er det tydeligt, at kommunalreformen har været en hård belastning for kommunens økonomi, og derfor har vi i 2007, 2008 og 2009 oplevet, at kommunen ikke har kunnet tænke nye finansieringsmodeller for museumsområdet - uanset hvor nødvendige de er. Vi tænker her bl.a. på den helt uholdbare situation, som fulgte af, at halvdelen af museets personale forsvandt med amtets nedlæggelse. Igen må vi forvente, at situationen løser sig i løbet af handleplansperioden. I modsat fald måtte man konkludere, at det ville være umuligt at drive moderne, statsanerkendt museumsvirksomhed i Næstved Kommune.

2010 er det sidste år af overgangsperioden 2007-2010 efter kommunalreformen. En række finansieringskilder er til diskussion, og vi kender ikke det endelige resultat:

- Det forhøjede statstilskud, som var en følge af samdriftsaftalen mellem Næstved, Suså, Holmegaard og Fladså Kommuner. Vi står til at miste ca. 100.000 kr., hvis vort ekstra statstilskud deles ud på alle museer.
- Det gamle amtstilskud på p.t. 543.000 kr. er i fare for at forsvinde i de kommunale bloktilskud. Der arbejdes på, at vi kan bevare tilskuddet som et øremærket statstilskud, men sagen er langt fra afgjort.
- Kustodeproblemet, se senere, der mangler ca. 350.000 kr. til aflønning fra 1. januar 2010.
- Næstved Kommune har fra og med 2009 sparet det tilskud på 118.000 kr., som kommunen i nogle år til og med 2008 har sendt til Sydvestsjælland Museum for museumsdækningen af

NÆSTVED MUSEUM

Gamle Fuglebjerg Kommune, en museumsdækning, som Næstved Museum har varetaget siden 1. januar 2007, men uden den nødvendige bevilling.

- Næstved Kommune har pålagt museet at overtage udgiften til varme i vore lokaler i Grønnegade, en udgift, som kommunen hidtil har afholdt over den kommunale drift. Beløbet på 26.000 kr. er os pålagt allerede fra og med 2009. Beløbet må udredes af den kendte ramme, hvilket naturligvis betyder en udhuling af vore øvrige aktiviteter.
- Nye porte i fjernmagasinet, som var bestilt af kommunen i 2007, blev ved en administrativ afgørelse sparet væk, hvilket betyder fortsat aftagende sikkerhed i fjernmagasinet.
- Der mangler midler til at imødegå de store problemer ved museets sikkerhedsforanstaltninger, som er påpeget i en ny sikkerhedsrapport, udarbejdet for Næstved Kommune. Til opdatering af museets sikkerhedsniveau hører brandalarmer i alle museets afdelinger, forbedret låsesystem i alle museets yderdøre og forbedret sikkerhedssystem i museets udstillinger.

Man kan konkludere, at der er stor usikkerhed om finansieringen af museets drift, ligesom der er et påtrængende behov for betydelige midler til anlæg på sikkerhedsområdet.

Det er ikke realistisk at hente større bevillinger til daglige formål i staten. Og det er ikke muligt at hente driftsbevillinger i fonde og hos sponsorer. Derfor betyder kommunalreformen, at der kun er ét sted at henvende sig for et statsanerkendt museum i nød: hos hjemstedskommunen, in casu Næstved Kommune.

Kvalitetsvurdering 2009

Kulturarvsstyrelsen kvalitetsvurderer Næstved Museum i 2009, den endelige rapport vil foreligge i efteråret 2009. Resultaterne af rapporten kan forventes implementeret i 2009 og 2010.

Bestyrelse

Næstved Museums bestyrelse omfatter 9 mand, hvoraf 6 er valgt af Næstved Museumsforening, 2 udpeget af Næstved Byråd og 1 udpeget af museets personale.

Der arbejdes for tiden med at indføre 2 suppleanter for foreningens 6 medlemmer, et forslag som foreløbigt generalforsamlingen har vedtaget i 2009. Forslaget skal nu til Næstved Kommune, som skal godkende det, før det kan blive til virkelighed.

Bestyrelsen har indledt sit arbejde med at nytænke museet og dets funktioner – på basis af de gennem 90 år indhentede samlinger og den bagvedliggende viden til dokumentation og belysning af kulturarven i Næstved Kommune.

Bestyrelsen lægger vægt på, at museet arbejder helt ud til grænsen for den ny kommune. Næstved Museum er ikke kun "bymuseum" for byen Næstved, men det statsanerkendte kulturhistoriske museum for hele Næstved Kommune.

Næstved Ny Museum

Bestyrelsen har vedtaget et skitseprojekt til et nyt Næstved Museum, kaldet Næstved Ny Museum. Projektet vil indgå i de kommende års drøftelser med Næstved Kommune og store fonde om museets fremtid. Næstved Ny Museum indgår allerede i kommunens baggrundsmateriale til den ny kommuneplan. I kommuneplanstrategien 2008-2020 er det formuleret således: "Tradition og fornyelse. Kultur- og fritidslivet i Næstved Kommune skal være båret af et fokus på kvalitet i alle tilbud. Planlægningen af nye initiativer skal tage udgangspunkt i de mange stærke kulturelle institutioner og begivenheder, der allerede findes i Næstved Kommune. Her tænkes bl.a. på bibliotekerne, Ungdomsskolen, de lokale kulturhuse, Grønnegades Kaserne Kulturcenter (med Rønnebæksholm), Næstved Musik- og Kulturskole, Børnekulturhuset, **Næstved Museum**, Grafisk Værksted, det kommende egnsteater og Susåfestivalen."

NÆSTVED MUSEUM

Organisation

I forbindelse med en gammel diskussion om foreningseje contra selveje er det morsomt at notere, at museets vedtægter fra 1954, som er godkendt af Undervisningsministeriet 10.02.1954, fastslår: ”Museumsforeningen for Næstved og Omegn er en selvejende institution, der ejer og forvalter Næstved Museum, hvis hjemsted er Næstved By.”

I dag er Næstved Museumsforening og Næstved Kommune enige om, at det statsanerkendte museum drives af museumsforeningen. Herved sikres armslængdeprincippet mellem kommune og museum med den indbyggede kontrol, som de byrådsudpegede bestyrelsesmedlemmer og den statsautoriserede revision giver. Samtidig sikrer de byrådsudpegede bestyrelsesmedlemmer den dialog med det politiske niveau, som er så utrolig vigtig for en kulturarvsinstitution, der er afhængig af driftsmidler fra lokalsamfundet.

Kulturaftaler

Næstved Museum har gennem årene lagt betydelige ressourcer i kulturaftalerne mellem Kulturministeriet og Kulturregion Storstrøm (Storstrøms Amt med kommuner). Næstved Museum har hidtil haft særdeles positive erfaringer med kulturaftalerne, som har givet væsentlige fremskridt i form af fælles webredaktion, bevaringscenter, arkivkonsulent og masser af samarbejde på tværs af museer og andre institutioner gennem årene.

Næstved Museum er naturligvis parat til at lægge lige så store ressourcer i nye kulturaftaler i det omfang, det kan berettiges i forhold til de ressourcer, som det politiske niveau lægger i sagen. Det må i den forbindelse pointeres, at de statsanerkendte museer ikke kun er sat i verden for at tænke nye projekter, men først og fremmest for at forvalte viden og samlinger i hver sit ansvarsområde som beskrevet i museumsloven.

Efter at de nævnte fællesinstitutioner er etableret under tidligere kulturaftaler og har fået sikret deres fortsatte eksistens, må det konstateres, at der nu mangler en hel del på det driftsmæssige område, før man kan nyde frugterne af indsatsen.

Kustodeproblemet

Ved udarbejdelsen af handleplan for 2008 og 2009 befandt Næstved Museum sig i en situation, hvor man på trods af alle politiske intentioner var sat voldsomt tilbage i driften som direkte følge af kommunalreformen.

Museets hidtidige personale på ca. 15 mand var nærmest halveret, idet 6-8 henviste fuldtidsstillinger, som gennem mange år havde været bevilget af først Næstved Kommune og flere af omegnskommunerne, i de senere år af Storstrøms Amt, blev nedtrappet og med udgangen af 2006 endelig lukket. Museet var derfor nødsaget til at vinterlukke udstillingerne i såvel 2007 som 2008, hver gang for 3 måneder. I 2008 trådte kommunen til med 4 flexjobbere, som blev ansat af museet fra 1. maj, og som siden har været lønnet af kommunen. Dermed er museet åbent tirsdag til lørdag kl. 10-14, søndag kl. 13-16.

Det forlyder, at museet selv skal finansiere kustodeordningen fra 1. januar 2010. Men der er i skrivende stund ikke klarhed over, hvordan museet skal kunne løfte denne ekstra driftsopgave til ca. 350.000 kr. inden for den eksisterende bevillingsramme.

Målet er et statsanerkendt Næstved Museum, der igen er åbent tirsdag til søndag kl. 10-16, hvorved museets udstillinger igen vil kunne betegnes som almindeligt tilgængelige for publikum.

NÆSTVED MUSEUM

Personalenormering

P.t. har museet følgende personale:

- Museumsdirektør, middelalderarkæologi og forhistorisk arkæologi (ledelse)
- Museumsinspektør, forhistorisk arkæologi (administration af feltarkæologi m.m.)
- Museumsinspektør, middelalderarkæologi og arkitektur (kulturmiljøer og projekter)
- Kontorleder, regnskabsuddannet (bogholderi, personalesager)
- Kontorassistent, servicejob (forkontor),
- Museumsformidler, folkeskolelærer (skoletjeneste)
- Museumstekniker (foto, tegning, layout, tekniske anlæg)
- Museumsforvalter (lokaler, samlinger, magasiner, udstillinger)
- Museumsassistent, flexjob, 26 timer, (rengøring, kustode afløser)
- Kustoder, 4 personer i flexjob á 20 timer (åbningstider i to museer)

Museet har et voldsomt og presserende behov for at få sit personale opnormeret. Der er således akut behov for faglige museumsinspektører til følgende opgaver:

- Digital registrering i nationale, centrale registre og databaser som DKC/Fund og Fortidsminder, KID, Regin/Museernes Samlinger, MUD/Museernes Udgravnings Data m.m. Dette arbejdsområde vokser kraftigt i disse år, og det kræver konstant opdateret specialviden og kunnen at løse opgaverne bl.a. med anvendelse af MapInfo, GIS m.m.
- Nyere tids kulturhistorie på land og i by, ønsket siden 1979 som en klar forudsætning for, at museet varetager ansvaret for nyere tids kulturhistorie i kommunen. I denne forbindelse løses arbejdet med kulturarvsarealer og kulturmiljøer lige nu som indtægtsdækket virksomhed, men det bør baseres på fast stilling
- Kunsthåndværk, især Kähler Keramik og Holmegaard Glas, varetages lige nu af museumsdirektøren, men bør snarest udvikles som grundlag for arbejdet med nye udstillingsafsnit i de nuværende rammer og i Næstved Ny Museum

Det vil være formålstjenligt at fastholde museumsinspektør Susanne Outzen i en normal stilling. P.t. er hun ansat i kraft af eksternt finansierede projekter og overhead fra det arkæologiske arbejde.

Der er desuden behov for faglig ansættelse i emnet nyere tids kulturhistorie (historiker/etnolog) og kunsthåndværk (kunsthistorie).

Vi har tidligere ønsket en sekretær/registrator, men vil formodentlig have større glæde af et par unge museumsinspektører med digital spidskompetence, som kan klare disse opgaver indenfor hvert sit fagområde.

Huslejeproblematikken

Fra Næstved Kommunes ejendomsforvaltnings side har vi i foråret 2007 set forslag til en lejekontrakt på 556.000 kr. i husleje plus 180.000 kr. a conto for varme, el og vand for vort fjernmagasin, som kommunen hidtil har stillet frit til museets rådighed siden 1992. Kontrakten blev videresendt til kommunens kulturforvaltning.

Hvis man går videre med en synliggørelse af Næstved Kommunes nuværende omkostninger ved at huse Næstved Museum i lokalerne i Ringstedgade, Grønnegade og på Sct. Peders Kirkeplads, ville vi få et udmærket grundlag for at vurdere økonomien i at erstatte de eksisterende lokalelejemål med

NÆSTVED MUSEUM

et nyt, samlet lejemål i et til formålet opført nybyggeri. Næstved Museum kunne derfor se en fordel i at få opklaret den årlige husleje og driftsomkostninger i alle de lokaler, som kommunen nu stiller til rådighed for museet.

NÆSTVED MUSEUM

1. indsamling

Museet sætter efter behov og evne ind med udvalgte **undersøgelser**, som dokumenterer de områder af lokalsamfundet, der står foran radikale ændringer. Det gælder arkæologiske undersøgelser, men også etnologisk/historiske undersøgelser i museets arbejdsområde.

Inden for nyere tid kan der påregnes **gravminderegistrering** på kirkegårde, som efter aftale med provstiet vil blive udført af projektansat arbejdskraft ved hjælp af midler fra de menighedsråd, som accepterer at få arbejdet med gravminderegistreringen udført på deres respektive kirkegårde efter tilbud fra museet.

Vi fortsætter linien med **erhvervelser** af udvalgte genstande til den nødvendige supplerings af museets samlinger, ligesom vi fortsat tager imod udvalgte, relevante genstande, der tilbydes museet som gaver. Formålet er at leve op til museumslovens §2, som pålægger museet bl.a. gennem indsamling at virke for sikringen af Danmarks kulturarv.

Museet vil fortsat arbejde for, at Næstved Kommunes **Kählersamling**, som siden 1977 har været deponeret i og forvaltet af Næstved Museum som led i museets almindelige drift, permanent overdrages til Næstved Museum, således at det sikres, at samlingen forbliver udelt i offentligt museumsregi sammen med museets egen Kählersamling.

2. Registrering

Museets gamle, håndskrevne protokol er videreført til dags dato. Nytilvæksten indføres således fortsat løbende i den håndskrevne protokol, som sikkerhedskopieres ved årets slutning.

Siden 1992 er **nytilvæksten** digitaliseret i den nationale database Regin/Musernes Samlinger, og dette arbejde videreføres løbende, når nye genstande kommer ind. Nyindgåede genstande fotograferes digitalt, og billederne kobles løbende til indføringerne i Regin og Museernes Samlinger.

Tilvæksten 1962 – 1992 er digitaliseret ved udgangen af 2008.

De hidtil digitaliserede genstande er fordelt på foreløbig 2.100 sager, som alle i henhold til krav fra Rigsrevisionen er frigivet til publicering via Regin og dermed er tilgængelige for alle via adressen www.kulturarv.dk/mussam.

Sideløbende arbejdes der med en digitalisering af de ældre dele af protokollen (1917-1961) i det tempo, som dagligdagen muliggør. Dette arbejde tager afsæt i den storstilede indsats, som museet gjorde i årene 1992-95, hvor oplysningerne om ca. 15.000 genstande fra de ældre samlinger blev digitaliseret i forbindelse med en grundig revision på grundlag af genstande og protokoltekster. Digitaliseringen af de gamle numre fortsætter, og vi har p.t. arbejdet os frem fra 1917 til 1920erne.

Arbejdet med at koble 12.000 gamle, **digitale fotografier**, optaget i årene 1992-95, til de tilhørende indførsler af museumsgenstande udføres hen ad vejen, når tid haves, idet processen, som omfatter en vis automatisk redigering af de gamle, digitale billeder, er ganske langsommelig.

Vi arbejder sideløbende med at inddatere museets **billedsamling** i registrerings-programmet MUSDAT.

Museet viderefører registreringerne af gravsteder og **gravminder** på kirkegårdene i museets arbejdsområde (Næstved Provsti = Næstved Kommune) med anvendelse af det digitale program gravminde.dk. Formålet er i henhold til lovgivningen at kunne udpege fredningsværdige gravminder samtidig med, at der skabes et overblik over dette vigtige kulturhistoriske emne. Fuglebjerg Kommunes 10 sogne er inddraget i arbejdet, således at der er tale om gravminderegistrering på ca. 45 kirkegårde. Arbejdet med de første kirkegårde har været udført af Michael Ottesen (Gamle Kirkegård i Næstved, pilotprojekt), Erik Kruse (Karrebæk, Herlufmagle og Snesere, pilotprojekt), Palle Birk Hansen (Karrebæk og Fensmark), Margit Baad Pedersen (Glumsø, Sandby, Vrangstrup og Tyvelse) og Helle Ålsbøl (Fodby). Susanne Outzen har fra 2006 overtaget dette arbejde og har indtil nu gennemført registreringen på en lang række kirkegårde (Holme-Olstrup, Toksværd, Hammer, Vester Egesborg, Bavelse, Vallensved og delvis Everdrup).

Museets registrant over samtlige **vand- og vindmøller** i museets arbejdsområde er ajourført af Susanne Outzen med bidrag fra Bertil Larsen og Svend C. Dahl. Registranten er tilgængelig på museets hjemmeside.

En fotoregistrering over **kirker og kirkeinventar** i Næstved Kommunes kirker er gennemført af Hanne og Lars Hansen, Museumslauget. Registranten er tilgængelig for interesserede på museets hjemmeside.

3. Bevaring

I 2009 kom en ny sikkerhedsrapport over samtlige museets lokaler med hensyn til tyveri, brand og vandskader m.m. Rapporten blev udarbejdet af Næstved Kommunes sikkerhedskonsulent Rune Hernø for Næstved Kommunes sikkerhedsrådgiver Steen Nedergaard Jensen. Rapporten forventes implementeret fra 2010 og frem, indtil der er opnået et tilfredsstillende sikkerhedsniveau på Næstved Museum på alle områder.

Det konserveringsmæssige efterslæb i museets samlinger er stort, og den konserveringskrævende tilvækst er omfattende. Museet tegner derfor hvert år mindst 12 andele i Bevaringscenter Næstved – Kunst og Kultur med henblik på at få konserveret dels akut nødlidende dele af de gamle samlinger, dels nye genstande i forbindelse med, at de indgår i museet.

Ud over de mindst 12 andele kan der komme særlige opgaver med egen finansiering i forbindelse med fx arkæologiske undersøgelser.

4. Forskning

Næstved Museum arbejder med kulturlandskabet og historien i Næstved Kommune under overskriften "Dansk Center for Næstved-studier". Indgangsvinklen til museets forskning er, at vi betragter Næstved som Susålandets hovedstad midt i Sjællands kornkammer og dermed en af landets vigtige bydannelser op gennem historien. Museet forsker i oplandets og den senere bys historiske udvikling under inddragelse af såvel arkæologiske som historiske kilder.

Næstved Museum er som de øvrige statsanerkendte museer en forskningsinstitution på de vilkår, som lovgivning og bevillinger giver. Museets forskning er uløseligt bundet til de daglige opgaver og udløses typisk af undersøgelser, indsamling, testamentariske gaver, erhvervelser og formidling.

Museets forskning vil også i 2010 blive foretaget som led i den daglige drift. Visse mindre forskningsopgaver udføres som led i museets lokale arbejde med indsamling, undersøgelser og formidling, medens andre forskningsopgaver vil blive søgt udført som led i netværksarbejde med nabomuseer. Museets forskning forudsætter i høj grad eksterne bevillinger fra fonde og puljer.

Arkæologi

Arkæologisk afdelings formål er at varetage det arkæologiske ansvar i Næstved Kommune. Der er primært tale om sagsbehandling og undersøgelsesvirksomhed i henhold til Museumslovens kapitel 8 på vegne af Kulturarvsstyrelsen. Derudover arbejder afdelingen med en række selvvalgte hovedfokusområder.

Afdelingen agter fortsat at være repræsenteret i en række faglige netværk, ligesom medarbejdere beklæder poster i det faglige miljø og bestyrelser, der er relateret til Næstved Museums virke og ansvarsområde.

Sjællands Jernalder

Museumsinspektør Birgitte Borby er medlem af et konsortium stiftet i 2008, "Sjællands Jernalder 2009", og arbejder sammen med 4 øvrige sjællandske museer samt Københavns Universitet med symposieafholdelse og publicering af vigtige resultater af de seneste 20 års arkæologiske undersøgelser på området. Symposiet afholdes i 2009, publikationen forventes udfærdiget i 2010.

Arkæologiske møder

De arkæologiske inspektører agter fortsat at deltage i regelmæssige netværksmøder med kolleger i en fortsættelse af Arkæologisk Udvalg fra det nedlagte Storstrøms Amt.

Siden 2007 er Næstved Museum vært for det årlige stormøde i marts for østdanske arkæologer, hvor relevante emner diskuteres i fagligt forum. Emnet for 2009 var forskningen på lokalmuseerne. Stormøderne afholdes i Boderne.

Der tilstræbes ligeledes deltagelse i relevante vigtige seminarer og kurser til højnelse af den faglige standard og netværksdannelse.

Rapportering

Museet indrapporterer fortsat systematisk lokaliteter til Fund og Fortidsminder. Dette gælder såvel ældre lokaliteter som alle nye arkæologiske sager. Indtastning af undersøgelser vil fortsat ske til MUD (Museernes Udgravnings Data).

NÆSTVED MUSEUM

Udvalgt knoglemateriale af mennesker og dyr fra undersøgelser deponeres efter aftale fortsat på hhv. Antropologisk Laboratorium og Zoologisk Museum under Københavns Universitet.

Amatørarkæologer bidrager fortsat med en tilgang af detektorfund til museets samlinger. Den stedbundne registrering nyder godt af deres brug af håndholdt GPS. Museet anvender en del af sine konserveringsandele på genstande, også før de evt. indsendes til Danefævurdering. Formålet er at sikre genstandene bedst muligt. Museet tilstræber at få udvalgte Danefægenstande deponeret på museet.

Det mandskab, som p.t. står til rådighed for det videnskabelige og pædagogiske forskningsarbejde, omfatter:

- museumsleder og -inspektør, cand. mag. i middelalderarkæologi og forhistorisk arkæologi
- museumsinspektør, cand. mag. i forhistorisk arkæologi
- museumsinspektør, cand. mag., middelalderarkæologi, arkitektur
- museumsformidler, seminarieuddannet folkeskolelærer

Digital Kortlægning af Næstveds Arkæologi

Museets medarbejdere har siden 2006 opbygget en detaljeret GIS-baseret kortlægning i MapInfo over samtlige kendte arkæologiske udgravninger med erkendbare strukturer i den gamle middelalderby Næstved. Denne kortlægning er et lokalt supplement til Kulturarvsstyrelsens generelle kortlægning over fortidsminder i Danmark. Kortlægningen giver os for første gang et samlet overblik over den middelalderlige bys gader, stræder, pladser, huse, brønde og bolværker. Kortlægningen ajourføres fremover løbende, primært af museumsinspektør Susanne Outzen.

Næstved-egnen i romersk jernalder

I forbindelse med publiceringen af gravfundet fra Maglebjerg fra romersk jernalder i museets årsskrift Liv og Levn 2007 blev der dannet et indledende overblik over de ca. 100 lokaliteter fra romersk jernalder i Næstved Museums ansvarsområde, deraf ca. 60 gravfund. Kun et fåtal er publiceret gennem tiden; her kan nævnes Herlufmagle-fundet fra 1859 (Ulla Lund Hansen 1979) samt dele af Harpelev-gravpladsen fra 1960'erne (Ulla Lund Hansen 1976). Ældre og vigtige, rige gravfund som Kildemarksvej, Skyttemarksvej og Næstelsøgård fra perioden 1869 – 1932 er kun foreløbigt omtalt af H.C. Broholm i 1954.

De ca. 15 bopladsfund fra især 1990 og frem nuancerer det regionale billede af romersk jernalder. Det indgår i museets fremtidige forskningsstrategi at fokusere på periodens grav- og bopladsfund, der ved en publikation vil give en udvidet og ny belysning af de sjællandske samfund i romersk jernalder. Museet tilstræber et netværkssamarbejde med relevante institutioner og fagdiscipliner i forskningen. Museet tilstræber, udover anvendelse af midler fra egen drift, primært at søge fonds- og puljemidler til arbejdet.

Vester Egesborg – anløbs- og handelsplads fra yngre jernalder

I 1965 fandtes de første spor af anløbspladsen ved Vester Egesborg i den inderste del af Dybsø Fjord. Derefter fulgte en række arkæologiske undersøgelser og detektorafsøgninger i perioden 1996-2001, da pladsen blev dyrkningstruet.

På pladsen er der fundet kulturlag og adskillige bygninger, især grubehuse, men også stolpebyggede langhuse med tusindvis af genstande, der fortæller om handel og håndværk i perioden ca. 550 – 1050 e.0. Store dele af fundet er siden 2000 udstillet på Næstved Museum i Helligåndshuset.

NÆSTVED MUSEUM

En fornyet bevilling på 500.000 kr. fra Kulturarvsstyrelsen har i 2009 givet mulighed for en længe ventet afslutning af undersøgelserne af det dyrkningstruede område. Undersøgelserne er afsluttet ultimo maj 2009.

De mange års akkumulerede genstande, registreringer og data fremgår af beretningerne for de enkelte kampagner. Nu forestår en samlet publicering af pladsen. Museet og udgravningslederen indleder et samarbejde om at få publiceret det samlede materiale i et netværkssamarbejde med relevante institutioner og fagdiscipliner. Arbejdet forudsætter ekstern finansiering som supplement til museets egne begrænsede midler.

Museets tovholder er museumsinspektør Birgitte Borby. Udgravningsleder med publikationsret er museumsinspektør Jens Ulriksen, til daglig Roskilde Museum.

Sjællands Middelalder – Hvideslægten og Bodilslægten

Det i 2006 indledte samarbejde med Historiens Hus Ringsted Museum og Arkiv, Sydvestsjælland Museum, Kalundborg Museum, Odsherreds Museum, Holbæk Museum og Nationalmuseet søgtes videreført i 2008 og 2009 under den anførte arbejdstitel. Formålet med projektet var at undersøge relationerne mellem de to nævnte slægter og deres spor i det sjællandske landskab. Projektet gik dog i stå som følge af arbejdspresset på de forskellige institutioner.

I 2009 arbejdes der på at realisere et lidt tættere projekt om Hvideslægten og Bodilslægten, klostre, godser og voldsteder i den del af Sjælland, som svarer til Sydvestsjælland Museum, Historiens Hus i Ringsted og Næstved Museum. Der afprøves lige nu relationer til RUC/Roskilde Universitetscenter – med mulighed for inddragelse af Syddansk Universitet i Odense. Deltagere fra Næstved Museum: Susanne Outzen og Palle Birk Hansen.

Næstveds Havnekvarter – Susåen gennem middelalder og renaissance

Gennem tiden er der foretaget adskillige opsamlinger og arkæologiske udgravninger i Næstveds bymidte, som har akkumuleret stor viden om byen fra dens tidligste opståen i yngre jernalder frem gennem middelalder og renaissance til nyere tid. Der foreligger – ved siden af et voldsomt stort genstandsmateriale - et omfattende, overvejende upubliceret materiale i form af beretninger, optegnelser, opmålinger, naturvidenskabelige analyser, kortmateriale, fund o.l. hovedsageligt fra 1950'erne og frem til i dag. Blandt de vigtigste undersøgelsesområder kan nævnes Bredstræderne, Kompagnistræde, Slagelsevej, Møntergade, Farvergade, Slagkildevej, Susåen og Købmagergade. Museet tilstræber i et netværkssamarbejde med relevante institutioner og fagdiscipliner at udarbejde en samlet oversigt over disse mange undersøgelser, gerne i form af en bog.

Arbejdet forudsætter ekstern finansiering.

Projektleder og redaktør: museumsinspektør Susanne Outzen.

Projekt Døbefont – antimonbronze?

I 2008 fandt museets arkæologer under udgravninger i Købmagergade 9 bl.a. et ovnkompleks fra en lokal bronzestøber, som har arbejdet i første halvdel af 1500-årene. Arne Jouttijärvi, Heimdal Archaeometry har analyseret digelskår, støbeforme og metaldråber fra dette værksted, som synes at være det først fundne fra sin tid i Danmark. Bronzen viser sig at indeholde antimon i mængder, der peger på et specialværksted. Fra Nordtyskland kendes samtidige mortere og dørgreb med denne bronzelegering. Det samme gælder døbefontene i domkirken i Schwerin og Sct. Maria i Prenzlau. Kan det tænkes, at de to bronzefonte fra Næstved Sct. Peders Kirke (1502) og Næstved Sct. Mortens Kirke (1515) (i DK's Kirker med Uldall pga. bogstavtyperne forsøgsvis tilskrevet den sydsjællandske klokkestøber Lavres Hansen, som har støbt klokker til Rohlte, Allerslev og Kastrup kirker) er støbt i dette værksted i Købmagergade?

Næstved Museum har taget kontakt til menighedsrådene ved de to købstadskirker i Næstved, og begge menighedsråd har meddelt, at de med stiftsøvrighedens og Nationalmuseets godkendelse gerne stiller deres døbefonte til rådighed for et projekt om dette emne. Under projektet er det

NÆSTVED MUSEUM

tanken, at Bevaringscenter Næstved skal udtage minimale prøver fra de to fonte, så Arne Jouttijärvi kan analysere prøverne og undersøge, om der er indblandet antimonbronze i fontene.

Projektleder: museumsinspektør Birgitte Borby

Øvrige mulige arkæologiske publikationsprojekter!

- *Nissehøj-materialet, romersk jernalder, fra 1960erne*
- *Detektorpladser fra oldtid og middelalder, kortlægning*
- *Kriggergraven på Sandbjerget, ca. 1300, udgravet 1994, foreløbigt publiceret*
- *Ødekirkerne i Bøgesø, Vridsløse, Ladby og Arløse*
- *Ødelandsbyer i museets arbejdsområde, arkæologisk og kartografisk projekt*
- *Fodbygård Voldsted, stort fundmateriale fra sen middelalder og renæssance, udgravet i 1960erne*

Nyere tid

Næstved Museums etnografiske Samlinger

Projekt, der tager sigte på at publicere en række større og mindre etnografiske samlinger, som nu tilhører Næstved Museum:

Herlufsholms geografiske Samling (280 genstande fra hele verden, overdraget til museet 2009)

Neergaards Samling fra Gunderslevholm (overdraget i 1960erne)

Diverse etnografiske genstande fra forskellige givere.

Ph.d. Susanne Bangert arbejder med sagerne med henblik på at rejse eksterne midler til arbejdet med at bestemme og publicere samlingerne, ikke mindst med henblik på samlingshistorierne.

Kähler – Ipsen – Hjorth

Keramikgruppen Varde-Næstved-Rønne

Museet deltager i et samarbejde med Bornholms Museum og Varde Museum om keramik fra de tre vigtige samlinger af keramik fra Kähler (Næstved), Ipsens Enke (Varde) og Hjorth (Rønne).

Gruppens første resultat var katalog 2005 og vandreudstilling 2005-2006 om de tre virksomheder fra deres respektive begyndelse til ca. 1890.

Der planlægges en ny fælles webpræsentation i 2010 om perioden 1890-1920.

Næstved Museums projektdeltager er museumsdirektør Palle Birk Hansen.

5. Formidling

Indledning

Udstillinger

Det overordnede mål med Næstved Museums udstillingsvirksomhed er at kunne give den besøgende et billede af egnens og byens historie gennem tusinder af år – på national og europæisk baggrund. Hvad karakteriserede denne egn udvikling siden istiden? Hvordan udviklede byen Næstved og dens opland sig gennem de sidste 1.500 år?

De eksisterende udstillinger i Helligåndshuset lever ikke op til denne overordnede målsætning, idet de højst giver et kalejdoskopisk indblik i visse aspekter ved den historiske udvikling.

Det ligger fast, at museet vil opbygge den ny formidling af Næstvedegnens kulturhistorie med først og fremmest originale museumsgenstande, suppleret med oplevelsesbefordrende rekonstruktioner og garneret med databaser med internet-adgang og – for de særligt interesserede - læsesalstilgang til opdateret viden i håndbogsbibliotek. Museet skal ikke være et oplevelsescenter, men museet skal være fuldt af oplevelser!

Samtidig må det erkendes, at de lokalemæssige rammer for nye udstillinger ikke er optimale i de gamle fredede bygninger. En pragmatisk løsning på problemet kan være – med støtte fra Næstved Kommune - at nyindrette Helligåndshuset med skyldig hensyntagen til adgang for alle, også handicappede (forudsætter indbygning af elevator), idet de nyistandsatte lokaler indrettes som en suite af kortere- og længerevarende særudstillinger over varierende emner, der tilsammen giver indblik i byens og egnens historie. Konceptet er under udvikling under arbejdstitlen ”100 Fortællinger af Næstveds Historie”. Hermed vil man kunne løse det akutte behov for nye udstillinger og bedre adgangsforhold, men fortsat mangle den samlede, let overskuelige oversigt, som man gennem årene har kunnet ønske.

Tilsvarende føler mange et behov for en væsentlig større udstilling af Kähler-keramik med fokus på de mange kunstnere og de forskellige perioders produktion, end det er muligt i dag i de små, intime rum i Boderne.

Museet har derfor på det overordnede plan brug for en udvidelse med nye lokalemæssige rammer, der kan indrettes rationelt til de store udstillinger af byens og egnens kulturhistorie og det lokale kunsthåndværk, herunder ikke mindst Käblers keramik, som byens og egnens historie og museets samlinger tilsiger.

Der vil blive arbejdet intenst med disse problemstillinger også i 2010.

Skolepraktik

Arkæologisk afdeling vil fortsat tilbyde praktik til skolesøgende elever, hvilket er givende for begge parter og medvirker til formidling og bibringelse af kulturel forståelse blandt unge.

Pressen

Samtidig vil afdelingen tilstræbe at opretholde det gode forhold til den lokale presse, hvor både aviser, radio og TV har vist interesse for alle vore henvendelser. Dette medvirker til løbende PR af den museale virksomhed, en PR som museet via sin økonomi ikke kan betale sig fra ved annoncer o.l.

NÆSTVED MUSEUM

Fri adgang

Museet har siden 01.10.2005 tilbudt gratis adgang for alle til museets udstillinger.

Udstillinger 2010

Der tilstræbes 2-3 særudstillinger, emnerne er ikke fastlagt endnu.

Udstillinger og andre arrangementer:

Helligåndshuset

Børnekulturuge i maj

En **særudstilling** med et arkæologisk emne hen over sommeren

Høstmarked i efterårsferien

Kunsthåndværkermarked i december

Boderne

Foredrag i februar-marts om kulturhistorie

21. april generalforsamling

29. maj – 8. august **særudstilling** med grafik over emnet Vand / Næstved 875 års jubilæum (16.-29. august 2009 litterær festival på Rønnebæksholm – måske samarbejde?)

September-oktober **særudstilling** med portrætter.

November foredrag om kunst

Skoleformidling

Museet vil fortsat udvikle den ny indsats ved museumsformidleren, som vi siden 2000 har etableret ved hjælp af amtslige ophjælpningstilskud, egne midler og kommunale driftsmidler. Kontakten til skolerne og de øvrige børneinstitutioner i området er nu godt etableret og holdes ved lige.

Det er målet at tilbyde børn og unge i skole og fritid kvalitetsprægede kulturtilbud, fx ved

- at videreføre samarbejde med daginstitutioner, folkeskoler og gymnasier
- at skabe fritidstilbud for børn og unge, bl.a. ved hjælp af museets børneklub og temadage
- at indgå i det forstærkede børnekulturarbejde i Næstved Kommune

Arkæologisk afdeling arbejder med en idé:

- Et øget samarbejde mellem arkæologien og museets formidling i fælles projekter! Bl.a. kunne der søges i KUAS' formidlingspulje til formidling for børn ude på fortidsminderne, arkæologisk praktik o.l.

Formidling til andre grupper

Museet vil sideløbende udbygge formidlingsindsatsen over for andre samfundsgrupper, fx:

- voksne besøgende, fastboende som gæster
- særlige grupper som lærerstuderende, etniske grupper, ældregrupper

Folkeoplysningsforbundene

Museet samarbejder traditionelt direkte med et af de lokale forbund (LOF Næstved) om historiske og kunsthistoriske emner, ligesom museets medarbejdere holder foredrag for andre forbund, der henvender sig.

NÆSTVED MUSEUM

Museet fungerer som et supplerende **kulturhus** i Næstved. Museet vil styrke formidlingsarbejdet ved hjælp af tæt kontakt til andre kulturinstitutioner i museets arbejdsområde som f.eks. bibliotekerne, arkiverne i Næstved Kommune, Grønnegades Kaserne Kulturcenter, Rønnebæksholm og Børnekulturhuset.

Museumsrødderne – Næstved Museums børneklub

Museumsformidleren fortsætter arbejdet med Museumsrødderne – museets klub for børn og unge. Museumsformidleren sammensætter et bredt program af interesse for børnene mellem ca. 7 og ca. 14 år. Klubben har plads til ca. 15-20 medlemmer ved møderne i Helligåndshuset. Der er derudover venteliste til klubben.

Foredrag 2010

Foredragsrækker (alene eller i samarbejde med LOF) i Storsalen i Boderne:

- februar
- november

Publikationer

Liv og Levn 24 - 2010

ISSN 1603-6638 ”Nyt fra Næstved Museum”

Museets meddelelsesblad til Næstved Museumsforenings medlemmer og børne- og uddannelsesinstitutioner i museets arbejdsområde.

Projekterede bogudgivelser:

Herluf Trolle og Birgitte Gøyes Bibliotek

v. Susanne Outzen, udkommer ultimo 2009

Caspar Paslichs Kalendarium

En dagbog fra 1500-årene, ført af ejeren af Rønnebæksholm under sin uddannelse og sit arbejde som ambassadør. Oversættelse ved Karen Terkelsen. Udgives efterår 2009 eller 2010.

Lübecker Kolloquien zur Stadtarchaeologie im Hanseraum

Artikel v. Palle Birk Hansen: Nestved – a town without a townwall, Lübecker Kolloquien zur Stadtarchaeologie im Hanseraum VII. Artiklen indgår i en større sammenhæng:

I	1995/1997	Stand, Aufgabe und Perspektiven
II	1997/1999	Der Handel
III	1999/2001	Der Hausbau
IV	2002/2004	Die Infrastruktur
V	2004/2006	Das Handwerk
VI	2006/2008	Luxus und Lifestyle!
VII	2008/2010	Stadtbesfestigungen

PBH har hidtil bidraget med indlæg og artikler til 4 af de nu 7 bind fra disse kollokvier:

NÆSTVED MUSEUM

Koll. II 1997
Koll. V 2004
Koll. VI 2006
Koll. VII 2008

Die Stadt Næstved – eine kurze Vorstellung, 1999
Handwerk in Næstved, 2006
Luxury in Nestved, 2008
Nestved – a Town without a Townwall, (print 2010)

Hugo Matthiessen: Næstved.

Som led i et landsdækkende dokumentationsprojekt besøgte museumsinspektør Hugo Matthiessen, Nationalmuseet i 1914 Næstved med sit kamera for at fotografere byens huse og gader. I 1923, 1926 og 1927 supplerede han registreringen med fotografier af Helligåndshuset og Kompagnihuset i forbindelse med de da pågående restaureringer. Vi planlægger at udgive disse fotografier i en bog med korte tekster. Bogen skal indgå i den landsdækkende serie om Matthiessens fotografier, som Jens Vellev udgiver på forlaget Hikuin. Museet skal selv finde midler til udgivelsen og beholder selv indtægten.

Næstveds middelalderlige Havnekvarter

En samlet publikation af alle de mange udgravninger, som har været gennemført i Næstved langs Susåen siden 1960erne.

Forfatter: museumsinspektør Susanne Outzen.

Nestved goes Global!

En beskrivelse af de etnografiske samlinger i Næstved Museums eje, bl.a. Herlufsholm Geografiske Samling og Neergaards Samling fra Gunderslevholm m.fl..

Forfatter: ph.d. Susanne Bangert

Næstved Krucifiks-mesterens Værksted

Et billedskærverværksted i Næstved (tidligere kaldet Store Fuglede-mesterens Værksted) i begyndelsen af 1500-årene har leveret en lang række værker til kirker i og omkring Næstved. Næstved Museum rummer 2 vigtige værker, nemlig korbuekrucifikset, som kaldes Vejlø-krucifikset (som dog efter sin størrelse at dømmes muligvis oprindeligt har hængt i en af de store bykirker som Gråbrødrenes eller Sortebrødrenes klosterkirker eller Sct. Peders Kirke) og altertavlen fra en kirke under Gavnø. Det er tanken at lave et katalogværk i stil med Liv og Levn 13 – 1999 om Næstved Madonnamesterens Værksted.

Hans Lauridsen Malers Værksted

Et malerværksted fra 1600-årene i Østergade, Næstved har leveret en lang række epitafier og tilsvarende malerier af høj kvalitet. Værkstedets værker granskes nøje i et projekt, som forudsættes udført i samarbejde med konservator Karin Westergaard, Nationalmuseets Bevaringsafdeling, som har restaureret en række af disse malerier. Der er sandsynligvis indblandet flere hænder i værkstedet. Resultatet af forskningen publiceres i et katalogværk.

Gotiske Gavle i Næstved. *Et oversigtsværk med foto og tegning af samtlige kendte ca. 15 gotiske gavle i Næstved-området med tekst ved Palle Birk Hansen. Turistforeningen har i marts 2006 givet tilsagn om at ville støtte udgivelsen økonomisk.*

Årlige arrangementer i 2010

- Børnekulturugen i maj
- Historiens Dag i juni

NÆSTVED MUSEUM

- Bygningkulturens Dag i september
- Arkitekturens Dag 1. oktober
- Museets Høstmarked onsdag i efterårsferien
- Museets Julemarked i december

NÆSTVED MUSEUM

6. Organisation og Personalia

Bestyrelsen ultimo 2009:

Næstved Museumsforening:

Inger Rørbech	formand
Ole Madsen	næstformand
Lillian Kristensen	kasserer
Ole Kjærulff	4. medlem af FU
Find Svendsen	
(Kjeld Manniche	død 2009, pladsen vakant)

Næstved Kommune

Birgit Lund Terp
Carsten Bering

Medarbejderne:

Jens Olsen

Fastansatte medarbejdere:

Palle Birk Hansen	museumsdirektør, cand.mag., all round, ledelse
Birgitte Borby Hansen	museumsinspektør, cand. mag., administration af arkæologi
Susanne Outzen	museumsinspektør, cand. mag., kulturmiljøer, projekter
Charlotte Ring	museumsformidler, skoletjeneste
Nanna Funch	kontorleder, økonomi og personaleadministration
Lone Andersen	kontormedhjælper, forkontor, telefon, lager m.m.
Peter Randrup	museumsforvalter, lokaler, udstillinger, magasin,
Kirsten Hansen	museumsassistent, rengøring, kustode afløser
Jens Olsen	museumstekniker, fotograf, layouter, tegner, billedredaktør
Maria Jeppesen	kustode
Laila Kristensen	kustode
Kirsten Lindemann	kustode
Annemette Nissen	kustode

Frivillige medarbejdere:

Elsa Mortensen	museumsformidler, børneinstitutioner
Henny Nielsen	passer Museumshaven

Særlige opgaver

- Etablering af en amatørarkæologisk forening for Næstved Kommune?
- Museumslauget – funktioner og fremtid?

NÆSTVED MUSEUM

7. Lokaler

APV (arbejdspladsvurdering)

Museets APV er revideret i februar 2009.

Næstved Ny Museum

Næstved Museum har som ovenfor nævnt udarbejdet et skitseprojekt til et nyt samlet museumsbyggeri, der kan løse museets behov for hensigtsmæssige lokaler på en samlet adresse, placeret et sted i byen, hvor publikum hvad enten til fods eller i store busser ubesværet vil kunne besøge museet og dets udstillinger. Kun da vil museet kunne øge sine besøgstal i et omfang, som gør en forskel. Fra et besøgstal i de senere år på 15-16.000 vil det formodentlig være muligt at øge det til omkring 25-50.000. (Holmegaard Glasværk noterede før lukningen et besøgstal på 75.000 pr. år!)

Der arbejdes for tiden på et realistisk estimat over prisen på museet, såvel bygning som udstillinger. Prisen vil være på den anden side af 100 millioner kr.

Næstved Kommune fortjener et nyt museum!

Hovedemnerne i museets nye udstillinger skal være:

- Næstved-egnens historie siden istiden
- byen Næstveds historie siden germansk jernalder, perioden 500-2000
- Kähler Keramik, 1839-1974 med opfølgning frem til i dag
- Holmegaard Glas 1825-2000 (forudsætter samarbejde med samlingernes ejer Rosendahl)
- Lokal malerkunst og grafik, landskaber, portrætter og andet (Næstved Kunstmuseum som et vigtigt supplement til kunsthallen Rønnebæksholm)

NÆSTVED MUSEUM

I mellemtiden kan der imødeses følgende tiltag i de eksisterende lokaler:

Alle lokaler

Behov for udskiftning af samtlige låse i yderdøre

Helligåndshuset

Der påregnes en kommunal renovering af dele af køkkenet allerede i 2009.

Der er allerede i 2009 behov for renovering af brandalarmeringsanlægget (pris 133.000 kr.).

Der foreligger et skitseprojekt til nyt indgangsparti. Der foreligger en principgodkendelse fra Kulturarvsstyrelsen, men der forudsættes detailprojektering før endelig godkendelse. Finansieringen er ikke på plads.

Der er behov for forbedret genstandssikring i udstillingerne.

Annekset

Der er behov for etablering af brandalarmeringsanlæg, ca. 65.000 incl. moms + årlig driftsudgift på ca. kr. 20.000.

Grønnegade-lokalerne

Der er behov for etablering af brandalarmeringsanlæg, ca. 85.000 incl. moms. + årlig driftsudgift på ca. 20.000 kr.

Der er behov for udsugning i Arkæologisk Laboratorium

Boderne

Der er behov for etablering af brandalarmeringsanlæg, ca. 141.600 incl. moms + årlig driftsudgift på ca. 20.000 kr.

En renovering af tekøkkenet er hårdt tiltrængt

Der er behov for forbedret genstandssikring i udstillingerne.

Fjernmagasinet

Der er behov for etablering af brandalarmeringsanlæg i fjernmagasinet, pris ca. 205.000 incl. moms + årlig driftsudgift ca. 20.000 kr.

Der er behov for at fjerne indvendige rørføringer i fjernmagasinet for at undgå vandskader.

Der er behov for en udskiftning af portene.

I mellemtiden er der behov for en sikring af de gamle porte med rullegitre, ca. pris 25.000 kr.

PBH 08.06.2009

Godkendt af FU 09.06.2009